

Autista tagozat

Rajz és vizuális kultúra 5.o.

Készítette: Buzetzky Ágnes
Téma: Miért színes a világ?
Tananyag: Színelmélet, színkeverés

Egy kis színelmélet

Tudjátok mik a fő-, és mellékszínek?

Itt ez a kis szemléletes ábra a 12-es színekörrel. A belső sárga, piros és kék a fő színek.

A belőlük keveréssel előállított színek a mellék színek. Ha ezt a hat színt kiegészítjük a köztük lévő újabb keverékekkel, akkor kialakul a 12 színű színekör.

A színek fő tulajdonságai

A színeket mindig a fő jellemzőik alapján azonosítjuk, melyek a *színezet*, a *telítettség* és a *világosság*.

SZÍNEZET

A színezet a szín neve, pl: vörös, kék, ibolya, sárga, zöld stb. A színek folytonos színekörét alkotnak, amely színekör a napfény, számunkra látható spektrumát mutatja meg átmenetek, törések nélkül.

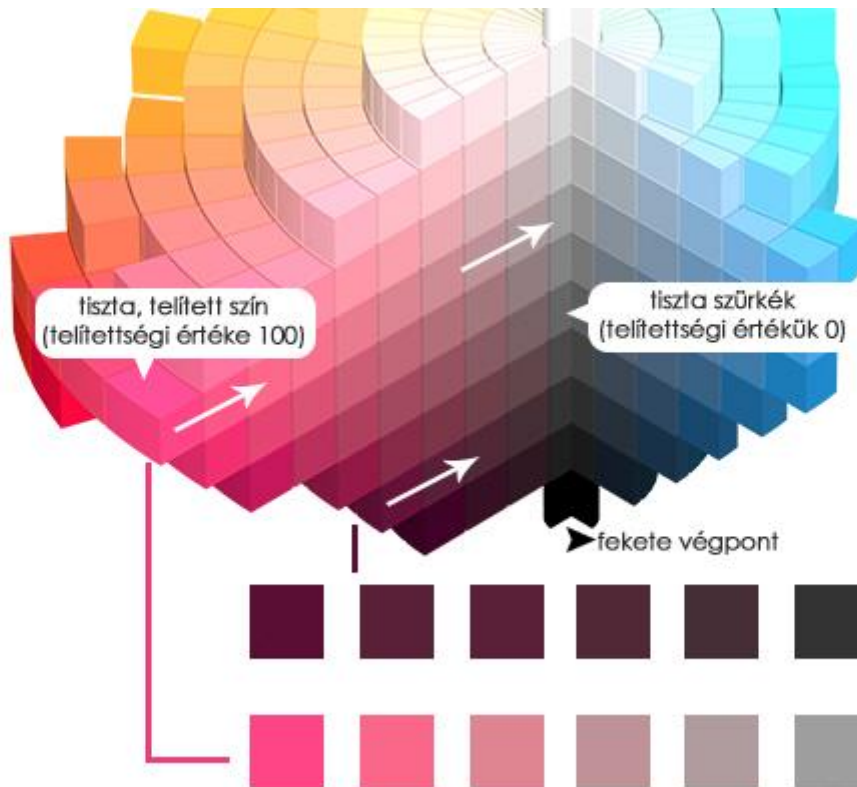
TELÍTETTSÉG

A telítettség értéke bentről kifelé haladva egyre növekszik. A szín telítettsége azt jelöli, hol helyezkedik el az adott szín a középső, szürke tengely, és a külső, legtisztább szín között.

Egy szín telítettsége attól függ, mennyi szürkét tartalmaz.

Minél több szürke van egy színben, annál kisebb a telítettsége, annál erőtlenebb, lágyabb, törtebb hatást kelt. Minél kevesebb szürkét tartalmaz, annál telítettebb, annál intenzívebb, vibrálóbb, élénkebb a hatása.

Másként fogalmazva: minél távolabb helyezkedik el a szín a színgömbben a szürke tengelytől, annál telítettebb, és minél közelebb, annál kevesebb a színtartalma.

Élénk, telített színek:

Tiszta, erőteljes színek. Minél telítettebb egy szín, annál figyelemfelkeltőbb.

Tompa, telítetlen színek:

A tompa színekben mindig felfedezhető egy kis szürkés felhang, úgy tűnnek, mintha kifakultak volna.

VILÁGOSSÁG

A világossági, sötétségi értékek a henger függőleges síkjában változnak, a legfelső végpont a fehér, az alsó a fekete, köztük a tiszta szürkéket találjuk.

Fekete és fehér skála

A világosítás és a sötétítés skálájának két végpontja a fehér és a fekete, közöttük találjuk a szürke különböző árnyalatait. A fekete, a fehér és valamennyi szürke tiszta állapotában semleges szín, azaz "színtelen szín", hiszen nincs hozzákeverve semmilyen más szín.

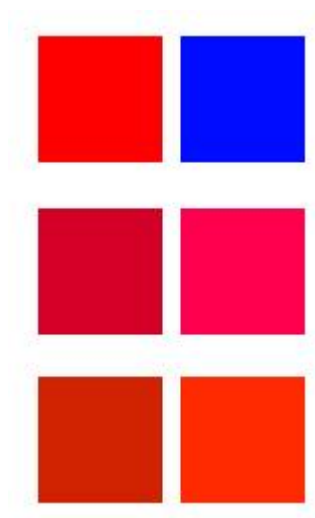
Hideg és meleg színek**Tűzpiros és jegeskék**

A hideg és a meleg színek megkülönböztetése asszociációra alapul, minden kisiskolás megtanulja, hogy a piros a tüzet jelképezi, tehát meleg, a kék a hó és a víz színe, és hideg. Azonban a színek ettől kissé komplexebben is értelmezhetők.

Hideg piros és meleg kék

Az eddig leírtakat ki kell egészítenünk egy újabb szabállyal, amit a színanalízis szempontjából nagyon fontos megértenünk: minden színnek van hideg és meleg árnyalata, attól függően, hogy milyen irányban "mozdul el" a színkörön.

Vegyük példaként a pirosat, amit meleg színeként szoktunk definiálni.

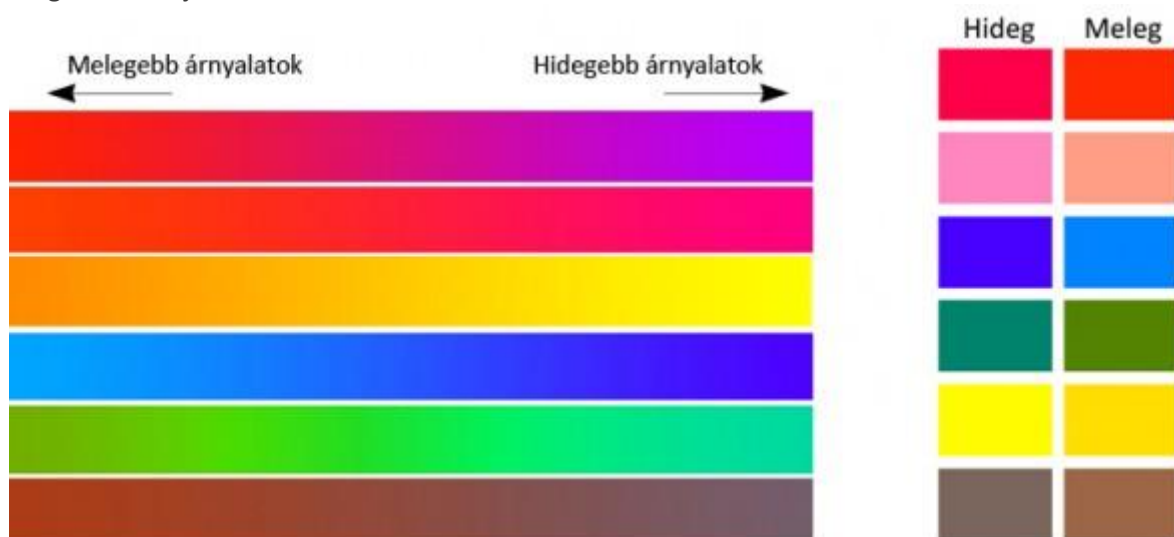

– Ha a tiszta pirosat és a tiszta kéket egymás mellé tesszük, a pirosat valóban melegebbnek érzékeljük, mint a kéket.

– Azokat a pirosakat azonban, amik kékes/lilás árnyalatúak, hidegnek látjuk. Ilyen piros például a meggypiros, a bordó, burgundi stb.

– Azokat a piros árnyalatokat, amik sárgásak, narancsosak melegeknek látjuk. Ilyenek például a paradicsompiros, a muskátlipiros, a tűzpiros, a mahagóni stb. A bordó és a mahagóni továbbra is a piros színtartományába tartozik, csak az előbbi a piros hidegebb, utóbbi a piros melegebb árnyalata.

A többi szín esetében is ugyanez érvényes: **a vörös felé hajló sárgás/narancsos árnyalataik melegek, a kék felé hajló kékes/lilás árnyalataik hidegek lesznek.** Ha ezt megjegyezzük, máris könnyebb dolgunk lesz a jövőben!

Árnyalat

Az árnyalat a szín adott tulajdonságaira vonatkozik. Az árnyalat kifejezhetik:

- A világossági értékeket (sötét, világos, halvány, közepes stb.)
- A telítettséget (élénk, harsány, fakó, tompa stb.)
- Azt, hogy milyen egyéb érzetet kelt egy szín (hideg, meleg, fanyar stb.)
- Az anyag- és felület jellegét (csillogó, sprőd, matt)

A vörös szín különböző árnyalatai: élénk, tompa, világos, sötét, hideg, meleg

Feladat:

Készítsetek képet, ami vagy csak meleg színeket, vagy csak hideg színeket tartalmaz!